

ИЗПИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА ЗА РЕЛИГИОЗНА И ЦЪРКОВНО-ОБЩЕСТВЕНА ПРОСВЕТА

ГОДИНА СХVI, БРОЙ 7

СОФИЯ, 1-15 АПРИЛ 2015 г.

ЦЕНА 0,70 лв.

e-mail: sinizdat@gmail.com

Официален сайт на Св. Синод на БПЦ – www.bg-patriarshia.bg

ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ!

В НАВЕЧЕРИЕТО НА ВЕЛИКДЕН

- В преддверието на светлото Христово Възкресение

Стр. 3

- Изкуплението

Стр. 1, 4

- За Кръста Христов

Стр. 1, 5

- Защо бе отвален камъкът от гроба Господен

Стр. 7

ИНТЕРВЮ

Църквата с грижа за възрастни и бедни

Стр. 7

БОГОСЛОВИЕ

Св. Йоан Лествичник за възрастването в добродетелта

Стр. 6

ПАТРИАРШЕСКО И СИНОДАЛНО ПАСХАЛНО ПОСЛАНИЕ

Христос възкръсна и животът се възцари... Христос възкръсна и цялата земя Му принася хвалебна жертва!

(Акатист на Възкресение Христово, Икос 8)

ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ!

Възлюбени във възкръсналия Христос чеда на светата ни Църква,

Всяка година в дните на Пасха християните по целия свят преживяваме нашата радост от потвърждението на вестта за Христовото възкресение. И тази радост е пълна, защото Възкресението на Господа е не само залог за нашето лично възкресение в деня Господен, но и обновление на цялото творение. „Възкръсна Христос и цялото творение се радва... Възкръсна Христос и цялото творение се обнови“ – така пее Църквата в този действително най-светъл ден от годината, когато нощта се обръща в ден, отчаянието – в надежда, адът – в рай и смъртта – в живот! И тържествувайки, пита с думите на апостола: „Де ти е, смърте, жилото? Де ти е, аде, победата?“ (1 Кор. 15:55). И вече нищо не може да помрачи тази радост на християните, защото дълбоко в нашите сърца ние знаем, че – да, „Христос възкръсна от мъртви и за умрелите стана начатък“ (1 Кор. 15:20)!

На стр. 3

За Кръста Христов

„О, знаменито и прославлено дърво!...О, кръстно дърво, чрез което бяха обуздани греховете ни!...О, Кръст – скривнице от много благодатни дарове, и водителю към Божието царство!“
Св. Климент Охридски

Две хиляди и петнадесет години ни делят от онова време на страшната Христова кръстна смърт на Голгота. Сърцата ни се ужасяват пред вида на обезумялата тълпа, която подкупена от книжниците и фарисеите, крещи: „Разпни Го, разпни!“ (Лука. 23:21). „Издадена в някакво диво изстъпление, тя не съзнава, че предава на най-страшното от всички наказания, което може да измисли човешката злоба“ (св. Лука Симферополски) „Най-прекрасния от синовете човешки“ (Пс. 44:3), Най-невинния, „Оногова, Който не знаеше грях...“ (2 Кор. 5:21), Оногова, Който дойде, за да имаме живот, при това живот в изоби-

лие (Йоан. 10:10), и чрез Когото „всичко... стана, и без Него не стана нито едно от онова, което е станало“ (Йоан. 1:3).

Да, преди две хиляди и петнадесет години човекът разпна на Кръст своя Бог. „Носителят на Божия образ станал богоубиец. Той пробил пречистите Христови ръце и нозе с железни гвоздеи, издигнал своя благ и кротък Учител на дървен кръст и пролял Неговата невинна кръв, навличайки си с това заселение от собствената си злоба (Прем. 2:21) своето осъждане: „Кръвта Му нека бъде върху нас и върху чедата ни“ (Мат. 27:25) (На САЩ, Канада и Австралия митрополит Йосиф).

Страшното безумство на разумния човек, разтърсило неразумната природа. „Земята се потресе; и скалите се разпукаха...“ (Мат. 27:51) „и настана мрак по цялата земя до деветия час; и потъмня слънцето...“ (Лука. 23:44-45). Егва тогава някои дошли в себе си, докоснали в сърцата

На стр. 5

ИЗКУПЛЕНИЕТО

Волоколамски митрополит ИЛАРИОН

В Новия Завет Христос е наречен „изкупление“ за греховете на хората (Мат. 20:28; 1 Кор. 1:30). „Изкупление“ е славянски превод на гръцката дума *lytrosis*, означаваща „откуп“, т. е. парична сума, чието изплащане дава на роба освобождение, а на осъдения на смърт – живот. Чрез грехопадението си човекът е паднал под робството на греха (Йоан. 8:24 и др.) и е нужен „откуп“, за да се освободи от него.

Древните църковни автори поставяли въпроса: на кого е платил Христос този откуп за хората?

Някои предполагали, че откупът е платен на дявола, под чието робство се намирал човекът. Ориген, например, твърдял, че Божият Син е предал духа Си в ръцете на Отца, а душата Си – на дявола като откуп за хората: „Кому е дал душата си Изкупителят като откуп за мнозина? Не на Бога, а... на дявола... Като откуп за нас е дадена душата на Божия Син, а не Неговият дух, защото Той вече преди това го бе предал на Отца с думите: „Отче, в Твоите ръце предавам Моя дух“, а също не и тялото, тъй като не намираме за това нищо в Писанието“. Св.

Григорий Богослов упреждал Ориген за това разбиране на изкуплението: „Ако великата и преславна кръв на Бога, Архиерей и Жертва, е дадена като откуп на дявола, то колко оскърбително е това! Разбойникът получава не само откуп от Бога, но и Самия Бог!“

Св. Григорий Нисийски разбира изкуплението като „измама“ и „сделка с дявола“: Христос, за да изкупи хората, му предлага собствената Си плът, „скривайки“ под нея Божеството; дяволът се нахвърля върху нея като върху стръв, ала гълта

На стр. 4

ХРОНИКА

България

Патриаршеска св. Литургия за Благовещение

Във всички столични храмове празникът Благовещение, **25 март**, бе отбелязан със Златоустова св. Литургия. Въпреки че той бе в работен ден, много миряни дойдоха в храмовете да съвиделяват своята съпричастност с радостта, която се благовести на целия човешки род.

Негово Светейшество Софийският митрополит и патриарх Български Неофит възглави празничната св. Литургия в старинния храм „Св. София – Премъдрост Божия“. В съслужение с първоиерарха на Българската църква бяха патриаршеският викарый Тивериополски еп. Тихон, Бранишки еп. Григорий –

викарий на Софийския митрополит, архим. Герасим – гл. секретар на Св. Синод, ставроф. ик. Ангел Ангелов – протосингел на Софийската митрополия и председател на храма, ик. Стефан Пешев и прот. Йоан Карамихалев от храмо-

вото духовенство и двама дякони.

В края на св. Литургия патриарх Неофит даде своя първосветителски благослов и пожела винаги да бъдем под покрива на Божията Майка.

Весела ИГНАТОВА

Среща на митрополит Серафим с отличени блогоевградски жени

Неврокопският митрополит Серафим по традиция се среща с отличени от гражданите блогоевградски жени на празника на жената християнка – Благовещение. Срещата с митрополита се организира от 2010 г., като предшества церемонията по награждаването на дългогодишния конкурс „Жена на годината“ в Блогоевград.

Конкурсът се организира от 2003 г. ежегодно от Женското благотворително дружество „Македония“ и цели да отличи жени, които ежедневно отдават време, професионални и личностни умения, а не рядко и средства, за да помагат на обществото да върви напред и да се усъвършенства. От 2010 г. конкурсът се провежда в деня на големия християнски празник Благовещение и е обзавел от Общински съвет-Блогоевград за Ден на блогоевградчанката, като поставя акцент върху активната жена доказала високи си морал и нравствени добродетели в личния и професионалния си живот.

Тогава се поставя и началото на срещите с духовния ръководител на епархията – Неврокоп-

ския митрополит, и с кмета на града. На срещите жените повдигат важни за блогоевградската общественост въпроси и търсят тяхното разрешаване. Сред важните приоритети на Блогоевград жените определиха все повече засилващата се нужда от вероучение в блогоевградските училища, разширение на диапазона от хора, които се запознават и пряко участват в различните дейности на митрополията, за по-добро сътрудничество с медиите и най-вече – за продължение на активната работа на Църквата с децата и младежите.

Пред кмета на община Блогоевград – г-н Камбитов, жените споделиха своите виждания за облика на града и за изграж-

дане на нова църква в района на бившата казарма. Припомняме, че през 2013 г. при срещата с жените кметът обеща и впоследствие изпълни обещанието си да бъде реализиран проектът по изграждане на православен кръст над Блогоевград.

Тази година „Жена на годината“ стана Виолета Стойчева, начален учител в Седмо училище-Блогоевград. Тя бе отличена за своята всеотдайна работа с малките, за голямото си сърце, откликващо на всякакви неправди и готово винаги да се бори за доброто. Една жена, която оставя дълбоки следи у своите възпитаници и ги учи на доброта, щедрост и добротворчество.

Неврокопска митрополия

На Благовещение дами от Русе гостуваха на Русенския митрополит Наум

На Благовещение – Ден на Православната християнка, Негово Високосвещенство Русенски митрополит Наум прие в приемния салон на Русенската св. митрополия изяви дами от престолия град Русе – представители на местната администрация, култура, образование и бизнес.

В непринудена атмосфера Негово Високосвещенство каза: „Радвам се, че във ваше лице мога да посрещна представители на различни отрасли, за да се обединим в името на доброто и грядивното бъдеще на нашия прекарасен крайдунавски град. Нека с тази наша среща положим началото на една традиция, като ежегодно се събираме на този ден, за да споделяме своите радости и нужди, и така, според възможностите си, да се постареем да решаваме заедно предизвикателствата пред нас“.

От името на всички, слова на благодарност поднесе г-жа Росица Георгиева от РИО – Русе.

Гостуващите дами благодариха на своя епархийски архиерей за проявеното към тях внимание и подчертаха готовността си да бъдат винаги в помощ на инициативите на Русенската св. митрополия, като спомагат според възможностите си за реализацията на различни благотворителни начинания и инициативи. Те заявиха своята готовност да съпричастни към делата на Русенския митрополит в благоустройването на епархията и го увериха, че в тяхно лице той винаги може да открие свои съмишленици.

Русенска митрополия

Митрополит Гавриил – Почетен гражданин на Ловеч

На **26 март**, Събор на свети Архангел Гавриил, Общинският съвет на община Ловеч на редовното си заседание по т. 1 от дневния си ред взе решение за удостояване на Негово Високосвещенство Ловчански митрополит Гавриил със звание „Почетен гражданин на град Ловеч“. Гласували „за“ са 30 общински съветници от общо 30 присъстващи. Предложението за връчване на званието е внесено от 20 общински съветници от различни партии и премина през обществено обсъждане в залата на Общинския съвет на 19.03.2015 г. Присъстваха много граждани и службени лица, които изразиха своето положително отношение към личността и заслугите на Ловчан-

ския митрополит Гавриил за духовното развитие и изграждане на град Ловеч.

Званието ще бъде връчено на 11.05.2015 г. на тържествена церемония по случай празника на Ловеч – деня на светите братя равноапостоли и славяно-български просветители Кирил и Методий.

Тази година няма друго внесено предложение за връчване на званието почетен гражданин на град Ловеч. Община Ловеч връчва званието „Почетен гражданин на град Ловеч“ на Екзарх Йосиф I през 1902 г. и на Българския патриарх Максим на 11.05.2012 г.

Ловчанска митрополия

Тържествено бе осветен Център за социална рехабилитация и интеграция във Видин

На **2 април** с благословението на Негово Високосвещенство Видинският митрополит Дометиян бе осветен Център за социална рехабилитация и интеграция към фондация „Подкрепа за реализация“, намиращ се в сградата на бившето Епархийско училище в двора на Видинска света митрополия.

В духовното тържество взеха участие Видинският митрополит Дометиян, Величкий еп. Сионий и Белградският еп. Поликарп, духовници от Видин и страната, много приятели и гости.

Водосветът бе отслужен от еп. Сионий и еп. Поликарп в съслужение с архим. Самуил, духовен наставник в Центъра.

В своето слово еп. Сионий изтъкна заслугите на Видинския митрополит Неофит, строител на дома, че в негово лице БПШ е полагала грижа за сираците и бездомните деца, а днес домът е отделен безвъзмездно от Видинска света митрополия за нуждите на хора със социални проблеми, имащи нужда от подкрепа и място за рехабилитация. Той поднесе като дар на Центъра икона на св. Ромил

Видински, който да бъде духовен покровител на всички в социалното заведение.

След освещаването на Центъра видинският дърворезбар Любен Димитров, който в продължение на две години изработва кръст по подобие на Рафаеловия от Рилския манастир, подари своето изкусно творение чрез Величкия еп. Сионий на Троянската света обител, където да бъде изложен за поклонение.

На свой ред Видинският митрополит Дометиян поздравя присъстващите и им пожела под благослова на св. Ромил Видински да бъдат благословени, честити и достойни в своя живот, да се ползват от новата придобивка.

Архимандрит ЕВТИМИЙ

Българската православна църква отново с най-висок рейтинг

По поръчка на вестник „Преса“ в периода 12-18 март 2015 г. агенцията за социални, политически и маркетингови проучвания СОВА ХАРИС проведе представително за пълнолетното население на България изследване за рейтинга на институциите, които изграждат българската държавност.

Според това проучване Българската православна църква е институцията, която се ползва с най-високо доверие сред българите – 49,3 % от анкетиранияте са дали своята положителна оценка за БПШ.

Следват: Омбудсманът с 47,1 %, Европейският парламент с 43,2 % и Европейската комисия също с 43,2 %, МВР – 39,4 %, Президентът – 36,7 %, Правителството – 34,8 %, Парламентът – 20,3 %, Конституционният съд – 18,7 %, Прокуратурата – 18,6 %, Върховният касационен съд – 15,3 %, Върховният административен съд – 14,7 %.

Проучването е реализирано по метода на стандартизираното face-to-face интервю.

Отдел „Връзки с обществеността“

ПАТРИАРШЕСКО И СИНОДАЛНО ПАСХАЛНО ПОСЛАНИЕ

От стр. 3

Изпълнени с тази радост, днес ние отново посрещаме Възкръсналия от мъртвите, като укрепваме нашата вяра в истинността на Неговото възкресение и в това, че и ние, като чеда на нашия Небесен Отец, ще получим „венеца на живота, що Господ е обещал на ония, които Го обичат“ (Яков. 1:12). Помнейки, че нашата истинска родина не е тук, в този скръбен свят, а в Царството на Бога Отца, което Той „е приготвил за ония, които Го обичат“ (1 Кор. 2:9). Защото в Духа сме родени, чрез Кръщението, за нов живот и се погребвахме заедно с Господа „чрез кръщението в смъртта, та, както Христос възкръсна от мъртвите чрез славата на Отца, тъй и ние да ходим в обновен живот“ (Рим. 6:4). Този път обновен живот означава за нас, че всички наши мисли и действия трябва да бъдат подражание на живота и страданията на нашия Господ, които Той, от безмерната Своя любов, принесе в жертва, та да имаме живот и да го имаме „в изобилие“ (Йоан. 10:10). И наистина, такава е волята на Небесния ни Отец: „А волята на Отца, Който Ме е пратил – свидетелства Господ Иисус Христос, – е тази: от всичко, що Ми е дал, да не погубя нищо, а да го възкръсна в последния ден“ (Йоан. 6:39).

Ето защо, подражавайки на Господа, в Чиято смърт се кръстихме (Рим. 6:3), нека и ние не жалим нашите сили и даруваните ни от Господа способности в осъществяване на Божията воля и във всекидневното вършене на Божието дело на земята. Нека бъдем Господни ученици и последователи във всичките наши трудове, помисли и намерения, та като видят добрия ни пример и добрите ни дела, всички да прославят Небесния наш Отец! (Мат. 5:16) Нека и в този скръбен век на страдания, бедствия и братоубийствени конфликти бъдем миротворци и братолюбци. Да се възкръсим, по съвета на апостола, с оръжието на светлината, защото ето, „нощта се превали, а денят се приближи“ (Рим. 13:12). И наша е отговорността за съдбините на Божието творение.

Братя и сестри,

Нека в тези дни на преизпълваща сърцата и души-те ни радост от вестта за Христовото възкресение, в дните на най-голямото тържество на нашата вяра, когато Църквата така тържествено възвестява победата на Господа – победата на светлината и на живота над тъмнината и цялото зло на този свят, – усилим още повече нашите молитви „за всеки и за всичко“, за цялото Божие творение – както ни призовава Църквата на всяка света божествена Литургия в Евхаристийния канон: така, както и Христос някога отдаде Себе Си „за живота на света“ (Йоан. 6:51).

Отечески поздравяваме с Христовото Възкресение всички верни чеда на родната ни Православна църква – в Родината и далеч от нея, като благопожелаваме на всички единство във вярата и изобилна пасхална радост!

Благодатта и мирът на Възкръсналия от мъртвите наш Господ и Спасител Иисус Христос, и общението в Светия Дух да бъдат с всички нас!

ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ!

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СВ. СИНОД

† НЕОФИТ

ПАТРИАРХ БЪЛГАРСКИ И
МИТРОПОЛИТ СОФИЙСКИ

ЧЛЕНОВЕ НА СВ. СИНОД:

- † Врачански митрополит **КАЛИНИК**
- † Сливенски митрополит **ЙОАНИКИЙ**
- † Видински митрополит **ДОМЕТИАН**
- † НА САЩ, Канада и Австралия митрополит **ЙОСИФ**
- † Великотърновски митрополит **ГРИГОРИЙ**
- † Плевенски митрополит **ИГНАТИЙ**
- † Старозагорски митрополит **ГАЛАКТИОН**
- † Ловчански митрополит **ГАВРИИЛ**
- † Пловдивски митрополит **НИКОЛАЙ**
- † Доростолски митрополит **АМВРОСИЙ**
- † Западно- и Средноевропейски митрополит **АНТОНИЙ**
- † Варненски и Великопреславски митрополит **ЙОАН**
- † Неврокопски митрополит **СЕРАФИМ**
- † Русенски митрополит **НАУМ**

АМВОН

В предверието на светлото Христово Възкресение

† **КИРИЛ, патриарх Московски и на цяла Русия**

На Всички Вас от сърце честита Велика събота. Литургията на Велика събота се съединява с Вечернята, а според църковните практики и Устав празникът започва от вечерта. По такъв начин чрез тази Божествена литургия, по време на която свещенослужителите се преобличат в светли одежди, ние вече се докоснахме до празника на светата Пасха и евангелието от Мамеу, което чухме, вече подробно ни разказва за Възкресението. Но то ни съобщава и за това, как в съботния ден първосвещениците и старейшите се събрали и слег като узнали, че ерѳѳт е празен, почнали да умуват какво да правят сега. В края на краищата те се разбрали да погледят стражата. Това била римска стража, трудно е било да я погледнеш, но въпреки това на войниците били дадени пари, за да кажат, че през нощта са дошли учениците на Спасителя и са откраднали тялото на Му. Това е било извънредно опасно, защото войниците са давали клетва, а доколкото те не са изпълнили задълженията си, охранявайки гроба, то са могли да заплатят за това с живота си. Но, явно, на тези войници са им били дадени много пари и те действително обявили, че тялото на Спасителя е похитено от Неговите ученици.

По какъв угувителин начин в евангелското повествование на днешния ден светлината съседства с тъмнината: радостта и свидетелството за Възкресението – с клеветата и погупа; радостта на учениците, видели Спасителя в Галилея – с неверието: „Той наистина ли възкръсна?“... Виждайки жените-мироносици, възкръсналият Спасител Сам им казва, че учениците ще Го срещнат в Галилея. Всички изпитват страх и радост. Колко много светлина, колко много утвърждаваща сила има в това повествование! И недейно – нов заговор, и отново злоба, отново лъжа, за да се опорочи Възкресението на Спасителя... А после Господ, според словото Си,

Стенопис от храм „Възкресение Христово“ (Спас на крови), Санкт Петербург

преварва учениците в Галилея, на планината, където им заръчал да идат. И едни от тях Му се поклонили, а други се усъмнили (Мат. 28:16-17). Дори виждайки Възкръсналия – усъмнили се: силна не им стигнала да повярват във Възкресението!

Понякога сърцето ни бива до болка наранявано от неверието на този свят, от забравянето на Божиите заповеди, от нечувствителността към такава велико събитие, каквото е Възкресението Христово. Случва се мнозина да се веселят гаже в деня на страданията Христови – Велики петък, понеже не знаят, що правят (Лука. 23:34). И, разбира се, на вярващите хора сърцата им се късат, когато виждат някои от съотечествениците си, които – дори в тези светни дни – не могат да се въздържат от участие в лекомислени веселби и неразумни развлечения... Това наранява вярващите, но всъщност това не е нещо ново: и в самия ден на Възкресението едни от хората виждали Възкръсналия и повярвали, а други хулили Възкресението; едните Го срещнали с радост и Му се поклонили на планината в Галилея, а други се усъмнили.

Господ с пришествието Си в света прокара граница между светлината и тъмнината, между доброто и злото, и всеки един човек, който с радост посреща Христовата Пасха, принадлежи към

светлината. Може би тогава не всички заповеди знае и изпълнява, но ако в сърцето му се е вселила радостта за Възкръсналия – то той е заедно с жените-мироносици, заедно със светите апостоли. Именно в този момент, когато едните се поклонили, а другите се усъмнили, Господ казал на учениците Си: „Идете, научете всички народи, като ги кръщавате в името на Отца и Сина и Светаго Духа, и като ги учите да пазят всичко, що съм ви заповядал; и ето, аз съм с вас във всички дни до свършека на света“ (Мат. 28:19-20). Тези велики слова на Спасителя са насочени днес към Църквата, която трябва да се отваря към този свят и да проповядва Евангелието на цялото творение, защото ние знаем: „Който повярва и се кръсти, ще бъде спасен; а който не повярва, ще бъде осъден“ (Марк. 16:16).

Мисията на Църквата, която да се разпространява в света – това не е някаква нова модна измислица. Това е Великата повеля на Господ, която е прозвучала там, на планината в Галилея, това е най-важното и съществено призвание на Църквата, и никога няма право, особено от срегите на Църквата, да погледне на съмнение тези велики слова на Спасителя, този призив към Църквата – да отива при хората, да свидетелства, да учи и да кръщава.

В деня на светата

Пасха ние по особен начин преживяваме тайната на Възкресението на нашия Господ Иисус Христос. Ние вярваме, че Христос възкръсна, ние знаем, че Христос възкръсна, защото толкова живи и убедителни свидетелства за Възкресението не могат да оставят и сянка от съмнение – Той възкръсна от мъртвите; а ако Той е възкръснал, то и Всички ние възкръсваме с Него за живот вечен. И в колкото и близко съседство със светлината да са тъмнината и злото, светлината е по-силна от тъмнината и правдата е по-силна от лъжата и злото. Христовата светлина се простира върху цялото творение. Ние знаем за идващия ден на Неговото велико и Страшно пришествие и затова днес чрез съпричастността си към Христа подготвяме себе си и света за тази среща с Възкръсналия Спасител – в деня, за който никога не знаем, но за който Той е казал на учениците Си и чрез тях – и на цялата свят.

Нека Христовата Пасха изпълва нашите сърца с радост, да укрепва нашата вяра и утвърждава разбирането ни, че пътят, по който вървят учениците на Спасителя, е пътят на светлината и правдата. И да ни помогне Господ чрез силата на Своето Възкресение никога да не се отклоним от този спасителен път.

Амин.

Превод: Людмила
ДИМИТРОВА

Църквата почита св. Йоан Лествичник, като изключителен християнски подвижник на благочестието и забележителен духовен наставник и учител на истините на добродетелния живот. Със своето подвижничество и учителско дело преп. Йоан Лествичник се е превърнал в истински образец за следване от християните и достоен пример за подражание във времето на великопостната духовна подготовка на вярващите по пътя на тяхното усъвършенстване в християнските добродетели.

Подвижнически живот и духовно-аскетично учение

Преподобният Йоан Синайски, известен повече като Лествичник, е бил игумен на прочутия Синайски манастир „Св. Екатерина“ през VII век. Той е автор на забележителната и много известна в Православния изток, и в целия християнски свят, книга „Лествица“ (или „Стълба към небесния рай“). Тази книга е изключително ценна в духовната традиция на Църквата, защото съ-

държа в обобщен и систематизиран вид богоозареното учение на отците на пустинята за основните принципи на нравствено-то подвижничество и християнските добродетели. Книгата на св. Йоан Синайски е плод на неговия дългогодишен духовен опит като подвижник и игумен на монасите от Синайската пустиня и разкрива по един задълбочен и убедителен начин правилата за духовно усъвършенстване на християните и стъпалата на аскетичния иночески живот.

Свети Йоан Лествичник създава своята книга като духовно ръководство за монасите от поверения му манастир на планината Синай, където се подвизава през втората половина на VI и началото на VII век. Той постъпил още твърде млад в монашеското братство на планината Синай и прекарал няколко години под вещето ръководство на опитен духовен наставник, а след неговата земна кончина се усамотил в пустинята и прека-

рал в отшелничество близо 40 години. След това свещият отец станал игумен на големия общежитиен Синайски манастир. Прославен като опитен учител и авторитетен духовен наставник, бил помолен да изложи писмено своето учение за духовния живот, за да послужи то като ръководство за нравственото подвижничество на мона-

сите. Така се появила „Лествица“, която до ден-днешен остава ненадмината по своя авторитет духовна творба и истински шедевър на християнската аскетическа традиция.

Учението за духовния живот, изложено от преподобния подвижник, е духовен плод на Синайската монашеска школа и представява своеобразен връх

на египетската аскетична традиция на християнско подвижничество и отшелническо монашество. Книгата „Лествица“ поради това е изключително авторитетна и приемана като духовен бисер на православното предание на вярата, добре позната и четена, преписвана и разпространявана особено активно в монашеските среди и манастирски центрове на Православния изток и в славянския свят.

Духовното наследство на св. Йоан Лествичник

Духовната опитност, която светият отец постигнал в своя отшелнически и съзерцателен живот, той споделил със смирение и скромност с вярващите християни чрез своята книга. Това духовно и учителско дело той сторил не за своя прослава, а за Божия слава, заради духовна полза и поучение на подвизаващите се в християнския нравствен живот. Ето защо светият отец е почитан по достойнство от Цър-

квата като опитен учител на вярата и духовен наставник по пътя на нравственото съвършенство, който преподава верния и благословен път за очистване на душата от греха и за напредването към Бога в благодатта.

Духовната борба, която самият св. Йоан Лествичник е преминал мъжествено в своя подвижнически и монашески път, го извела до благодатните плодове на богоозарената мъдрост, мистичното познание на Бога и светостта, чрез които той разкрил духовното предание на Църквата и указал верния път за просвещаване на ума и изпълване на сърцето с Божията осветяваща благодат. Неговата книга „Лествица“ става през вековете верен ориентир за духовния живот и остава до днес едно скъпоценно достояние в духовната съкровищница на Църквата. Чрез нейните духовни напътствия мнозина християни напредват по пътя на спасението и достигат до духовните висоти на християнската любов по пътя към вечния живот с Бога.

СВ. ЙОАН ЛЕСТВИЧНИК И ДУХОВНАТА СТЪЛБА НА ХРИСТИЯНСКИТЕ ДОБРОДЕТЕЛИ

Изкачване по духовната стълба на добродетелите

Доц. Костадин НУШЕВ

християнска любов.

В своето аскетическо учение св. Йоан Лествичник се придържа към утвърдената в православно учение квалификация на страстите и добродетелите, която е разработена от духовната традиция на египетското монашество. Според учениците на св. Антоний Велики и св. Макарий Египетски греховните страсти са вътрешно свързани помежду си и стъпаловидно подредени, като взаимно се предполагат и увличат грешника в бездната на греха и духовната гибел. Те подтикат невнимателните към плътско наслаждение и чувствени наслади и оплитат човека с различни похоти – на сластолюбието, сребролюбието, завистта, гордостта и измамното самомнение. Тези греховни страсти се преодоляват чрез самопознание, смирение, вътрешно внимание, трезвост, духовна борба, постоянна молитва, пост и покаяние. А добродетелите се придобиват от подвижника чрез постоянство и упражняване в доброто, смиренномъдрие, следване на Христовия пример, спазване на установения от Църквата ред и привличане на Божията благодат. Тук е важно да се каже, че светият отец е изложил своето учение не абстрактно-теоретично, като описание на някаква отвлечена система на добродетелите и пороците, а е предал своето поучение като плод на личен духовен опит и резултат от аскетичната борба. Движението към Бога и възрастването в добродетелите като път към богоуподобяването, според учението на Църквата и светоотеческата аскетическа традиция, се постига в съвършената любов към Бога и ближните, а любовта се основава върху вярата, смиренното, покаянието, усърдието, борбата с порочните страсти, твърдата надежда и упование в Бога, които се разглеждат като необходими стъпала, предшествващи съвършената любов, до която християнският подвижник в благочестието трябва да се изкачва последователно.

Основата на духовната стълбица към небесния живот е трезвото и реалистично отношение към себе си и собствените нравствени сили и слабости. Напредването в добродетелите се изгражда върху твърдостта на християнската вяра, покаянието, смиренномъдрието, упованието на Бога, вътрешната молитва и любовта към ближните. Нравственото усъвършенстване и напредването в християнските добродетели е едно истинско изкачване на духовната стълба към небето с помощта на Божията благодат и молитвата. Това е едно тайнствено навлизане в мистичната благодатна реалност на Божието царство, което се постига чрез усърдие и постоянство по трудния и стръмен път на борбата с греха чрез покаяние, духовно просвещение и мистично единение с Бога. По този път ако загуби своето смирение и вътрешно внимание, ако загърби покаянието и духовната трезвост на ума или ако не се уповава на Божията благодат, християнинът може да падне от духовната лествица на добродетелите независимо на кое стъпало се намира в своето подвижничество. Ето защо духовното израстване и постепенното напредване на християнина в добродетелите се разкриват от светия отец в „Лествицата“ като непрестанно напредване в покаянието и смиренномъдрието, зависещо от постоянната молитва и борбата с порочните страсти, водещо до придобиване на покаяен дух и вътрешен покой, които са дело на Божията благодат, съдействаща на усърдното изкачване по духовната стълбица на християнското съвършенство.

Следва да отбележим в заключение, че учението за нравствения живот и духовното подвижничество, което се съдържа в „Лествицата“, е един от основните извори на православната исихастка духовност, а самият св. Йоан Лествичник – един от най-големите учители на пътя на постоянната Иисусова молитва. Това исихастко учение е свързано с духовното уединение, покаяното самопознание и вътрешната трезвост, борбата за очистване на сърцето и непрестанното общение с Бога в мистичното съзерцание на Неговата нетварна благодатна светлина. Ето защо в Православната църква „Лествицата“ на св. Йоан Синайски става един от основните извори на християнското учение за духовния живот и важно ръководство от правила за монашеската аскеза. Тя придобива широка известност и разпространение в целия християнски свят както на Изток, така и на Запад, и векове наред остава като първостепенно ръководство за духовния живот на монасите. Това е така, защото учението на „Лествицата“ съдържа богатия духовен опит на отците от Синайската пустиня и е скъпоценен плод на практическото подвижничество в невидимата духовна борба с поднебесните сили на злобата.

ИНТЕРВЮ с Велички еп. СИОНИЙ, игумен на Троянския манастир

ВЪЗСТАНОВЯВАМЕ ТРАДИЦИЯТА ДА СЕ ГРИЖИМ ЗА ВЪЗРАСТНИ И БЕДНИ

– *Ваше Преосвещенство, преди време обявихте, че имате идея до края на годината в Троянския манастир да зароботи приют за стари хора. Защо?*

– Традицията на Българската православна църква от миналото е да поддържа подобни домове, предназначени за възрастни, за деца сираци, за хора, страдащи от различни болести. Тази традиция с течение на времето се изгуби. Домовете бяха затворени, държавата взе тези функции върху себе си. Но се оказва, че днес все още има хора, които не са обхванати от грижата на държавата и които имат доверие единствено в Църквата. Негово Светейшество патриарх Неофит в Рождественското си послание ни призовава да бъдем благотворителни към страдащите и да изповядваме вярата не само на думи, а и на дела. Братството на Троянската света обител реши, че има сили и възможности да организира такъв Дом за възрастни, където да изкарат в спокойствие, мир и размисъл последните си дни.

– *Къде ще бъдат настанени?*

– Това е някогашното килийно училище, функционирало до 1925 г. Било е и хотел за поклонници, и дом на служителите в манастира. Много видни българ-

ри, всъщност цялата следсвобожденска интелигенция е започвала житейския си път от тези училища. Сградата е с исторически заряд и с традиционно балканско строителство. Възстановяването ѝ е голямо предизвикателство. Намира се близо до светлата обител. Идеята е възстановяването ѝ да мога всекидневно да посещават обителта, да се разхождат в дворите на манастира, в последните дни на живота си да се почувстват защитени в една среда, където са желани, обичани и се полагат грижи за тях.

– *Какви хора ще обгрижва приютът?*

– Домът ще е за хора в окаяно състояние – които нямат никаква собственост, никакви или

минимални приходи. Ще кажете, че таква у нас са хиляди. Ние ще приемем 15-20 души и се надяваме, че и другите манастири ще подхождат с грижа към възрастните.

– *Ще разчитате на доброволци, а къде*

ще ги търсите?

– Призивът ни е към вярващите, готови да отделят от своето време и сили да помагат на този Дом. Доста хора, идващи в манастира за ден-два, искат да направят нещо. Ще се намерят и такива, които да се погрижат за възрастните. Но ние самите, братята и аз лично, ще помагаме на старите хора. Така ще осмислим дните си в молитва, в посрещане на поклонници и в практическа подкрепа на страдащите. Вярвам, че всеки, ако направи по нещо малко за другите, Бог ще му отвори други пътища. Тези, които работят в духа на благотворителността, са щедро благославяни. Надяваме се социалната ни дейност да се разрасне.

– *И все пак защо Църквата у нас се отдалечи от социалната си функция?*

– Това е следствие на изземването на тази функция от държавата през 50-те години на XX век. Всички църковни домове и подобни учреждения са били затворени и национализирани. По този начин традицията е унищожена. Това в никакъв случай не трябва да ни отчайва. Когато човек реши да прави добро, Бог ще му даде да изпълнява своите задължения и вяра. Тази традиция много добре се възстанови например в Руската и в Румънската православна църква, където цели институции и църковни звена се занимават със социална дейност. Но у нас това отиде на по-заднен план. Наш дълг е да възстановим традицията, тя да действа сполучливо и да дава добри плодове.

– *Година след като застанахте начело на Троянския манастир, той е подновен. Какво е новото?*

– Поклонниците могат да видят новата зала, осветена на архимандрит Хаджи Макарий (1831-1906) – игумена на манастира по време на Освободителната война. В нея по избор предлагаме филми за Троянската света обител, за православното

за духовността. Нов е и църковният магазин с предмети, произведени в манастири, които носят благословието на произвелите ги духовници, монаси и монахини. Работи и музеят на иконата, отворено е и скривалището на Левски – засега не се предвижда промяна на автентичния му вид.

– *Какво е мнението Ви за дължителното обучение по религия в училище?*

– Вероучението не само трябва, а отдавна трябваше да бъде възстановено във всички български училища. Още през 1990-1991 г. Не са нужни дискусии. В бележниците и дневниците на нашите родители, баби и дядовци първият предмет е бил вероучение, следван от български език. Предишните ни са разбирани, че първо трябва да се почита към Бога.

– *Какво ще пожелаете за Великден на читателите на вестника?*

– Божието благословение и светлата пасхална радост на Христовото Възкресение да озарят сърцата на всички читатели на вашия вестник и техните семейства!

Интервюто взе:
Емilia АНТОВА,
в. „Трета възраст“

Няма вярвач, който да не знае, че ангел Господен слязъл от небето и отвалил камъка от вратата на гроба, в който мъртъв и бездиханен бил положен Създателят на живота и диханието. Малцина обаче знаят истинската причина, поради която камъкът бил отвален. Мнозина, смесвайки две независими едно от друго събития – Господнето излизане от гроба и отместването на камъка, смятат, че ангелът слязъл и отместил камъка, за да излезе Господ; когато Той излязъл, станал трус, който изплашил пазачите до смърт. И така мислят не само обикновени вярващи, но и някои проповедници на Евангелието. И много икони на Възкресението изобразяват ангел, вдигащ камъка, и Господ, който излиза от гроба, а уплашените от вида Му пазачи – паднали на земята

като мъртви. Няма нищо по-невярно от това! (Явно е, че имаме предвид несполучливите западни икони, а не византийските, които никога не изобразяват Възкресението по такъв начин.)

Всеки, който прочете внимателно Евангелието по Матей, се установи, че Господ излязъл преди слизането на ангела, отмахването на камъка и станалия по същото време трус. Камъкът не бил отвален, за да излезе Господ, а за да покаже вече случилото се Негово излизане. Бил отвален, за да могат дошлите жени мироносици да видят празен гроба и да се убедат във Възкресението. Но нека погледнем свещения текст: „Те отидоха, та завариха гроба със стража и запечатана камъка. И като мина събота, на разсъмване, в първия ден на седмицата, дойде Мария Магдалина и другата Мария да видят гроба. И ето

(т.е. в оня момент), стана голям трус: защото Ангел Господен слезе от небето, пристъпи, отвали камъка от вратата гробни и седеше върху него; видът му беше като светкавица, а дрехата му – бяла като сняг; и пазачите, уплашени от него, се разтрепериха и станаха като мъртви. Ангелът се обърна към жените и им рече: не бойте се; зная, че търсите разпнатия Иисуса; няма Го тук; Той възкръсна, както беше казал; дойдете, вижте мястото, дето е лежал Господ, и идете скоро, та обагете на учениците Му, че Той възкръсна от мъртвите“ (Мат. 27:66-28:7).

Както се вижда, тук изобщо не става дума за Възкресението на Господа. Възкресението се предполага като вече станало. Ангелът просто слязъл, за да представи това доказателство на жените мироносици. В уверение на това, че гробът е празен, той вдига (или отмахва) камъка, за да ги улесни при влизането им там. Известявайки ги за факта на Възкресението, ангелът добавя, че те могат и

сами да се убедят в истинността на казаното от него: „Дойдете, вижте мястото, дето е лежал Господ“. Сиреч: „Не се съмнявайте в думите ми. Господ наистина възкръсна! И ако искате несъмнено доказателство за това, ето гроба! Вижте го и ще се уверите, че той е празен“. Жените мироносици влезли в гроба и след като се убедили, че е празен, излезли „със страх и радост голяма“ (Мат. 28:8).

И тъй, камъкът бил вдигнат заради мироносиците (и заради дошлите след тях ученици), а не заради Господ. Той, извършвайки чудо след чудо, излязъл от гроба без нищо да помръдне. Тежкният камък продължавал да лежи на мястото си, печатите останали непокътнати, а пазачите спокойно наблюдавали наоколо, когато Началникът на Живота и Победителят на смъртта излизал от гроба. Никакъв знак не подказвал, че нещо се случва, никакъв звук или шум не издавал, че нещо става. Всичко било тихо и спокойно и пазачите, без изобщо да усетят

пробуждането и излизането на Великия Мъртвец, щели да продължат още дълго да пазят празния вече гроб, ако слизането на ангела не бе ги освободило от този трус...

Църковните химнописци, изучавайки много внимателно свещения текстове и навлизайки в тяхната дълбочина, не могли да не забележат и тези подробности за излизането на Господ от гроба – без камъкът да бъде отместен, без печатите да бъдат разчупени, без пазачите да усетят. И пет чудесно: „Вие, беззаконни, запечатвайки камъка, наистина ни удостоихте с по-голямо чудо. Дойдете, вижте, иудеи, как Потъпкалият смъртта не разруши печатите...“ (възкресна хвалитна стихира, гл. 2).

„Господи, докато беше запечатан гробът от беззаконниците, си излязъл от гроба така, както си се родил от Богородица. Безпътните Твои ангели не ухаха как си се възплътил; пазещите Те воини не усетиха кога си възкръснал...“ (възкресна хвалитна стихира, гл. 5).

„Господи, както си излязъл от запечатания гроб, така си влязъл и през заключените врати при Твоите ученици...“ (пак там). „Запавайки цели печатите, Христе, си излязъл от гроба, Ти, Който при раждането не си повредил ключовете на девството...“ (тропар от 6 песен на пасхалния канон).

„Когато гробът беше запечатан, Христе Боже, си изгрял като Живот от гроба; и когато вратите бяха заключени, си застана пред учениците Си, като Възкресение на всички...“ (отпустителен тропар на Томина неделя).

Колко хубаво, наистина, и колко поетично е сравнението на чудотворното излизане на Господ от гроба с влизането Му в заключената стая, където били събрани учениците Му, или с раждането Му от девствената утроба на Неговата пречиста Майка!

Архим. Епифаний
ТЕОДОРПУЛОС
Превод: Алексей
СТАМБОЛОВ

Защо бе отвален камъкът от гроба Господен

В НАВЕЧЕРИЕТО НА ВЕЛИКОДЕН

ЛАЗАРОВ ДЕН

Евангелско събитие – Възкресяването на Лазар (Йоан. 11:1-45).

Товага мнозина от юдеите, които бяха дошли при Мария и видяха що стори Иисус, повярваха в Него.

Богослужбен текст – Тропар, гл. 1 на Лазарова събота.

За да увериши в общото възкресение, преди Твоите страдания от мъртвите въздигна Лазаря, Христе Боже. Затова и ние, които носим като деца знамената на победата, на Тебе, Победителя на смъртта, викаме: Осанна във висините! Благословен е, Който иде в име Господне!

Богослужение – Златоустова литургия.

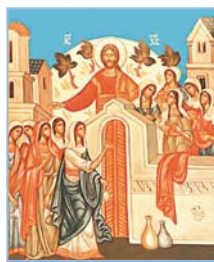

ВЕЛИКИ ВТОРНИК

Евангелско събитие – В Утринното евангелие (Мат. 22:15-46 и 23:1-39) се припомня за усилията на книжници, фарисеи и садукее да изкушават Иисус Христос с различни въпроси и изобличаването им от Него.

В литургийното евангелие (Мат. 24:36-51; 25:1-46; 26:1-2) се разказва за Страшния съд, за добрия и лошия слуга, притчите за десетте девизи и за талантите.

Богослужение – сутринта – Часове, Изобразителни, Вечерня и Пржедосвещена литургия; **вечерта** – Последование на Жениха.

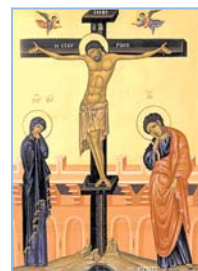
ВЕЛИКИ ПЕТЪК

Евангелски събития (Мат. 27: 1-60) – Осъждането на смърт на Иисус Христос, кръстните страдания, смъртта и погребението на Спасителя.

Богослужение – сутринта – Царски часове, Вечерня, на която символично се извършва сваляне на Христовото тяло от кръста и погребение чрез изнасяне на Плащаницата; **вечерта** – Опело Христово и лития около храма.

Богослужбен текст – Антифон 15, глас 6.

Днес виси на дърво Този, Който надвеси земята над водите; с венец от тръни се увенчава Този, Който е Цар на ангелите; в лъжлива багреница се облича Този, Който облича небето с облаци; плесница прие Този, Който в Йордан освободи Адама; с гвоздеи се прикова Младоженецът на Църквата; с копие се прободо Синът на Дева. Покланяме се, Христе, на Твоите страдания. Покланяме се, Христе, на Твоите страдания. Покажи ни и славното Твое възкресение.

ЦВЕТНИЦА

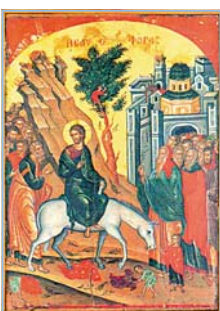
Евангелско събитие – Вход Господен в Йерусалим (Йоан. 12:12-19, Марк. 11:1-11, Лука. 19:29-40).

На другия ден тълпи народ, дошли на празника, като чуха, че Иисус иде в Йерусалим, взеха палмови клончета и излязоха да Го посрещнат, като викаха: Осанна! Благословен Идеият в име Господне, Царят Израилев!

Богослужбен текст – Кондак, гл. 6.

Носен на небсата върху престол, а на земята върху осле, Христе Боже, прие хвала от ангелите и прослава от децата, които Ти викаха: Благословен си Ти, Който дойде да призवेश Адама!

Богослужение – сутринта – Златоустова литургия; **вечерта** – Последование на Жениха.

ВЕЛИКА СРЯДА

Евангелско събитие – Утринното и литургийното евангелие (Мат. 26: 6-16) ни напомнят за жената, помазала с миро Иисус Христос в дома на Симон Прокажен в Витания и за предателството на Юда.

Богослужение – сутринта – Часове, Изобразителни, Вечерня и Пржедосвещена литургия; **вечерта** – Малко повечерие.

Богослужбен текст – В химнографията се развива антигезата: блудницата, умила нозете на Спасителя, и ученикът предател Юда и възможността всеки грешник да се спаси, но и всеки Христов ученик да погине.

ВЕЛИКИ ЧЕТВЪРТЪК

Евангелски събития – Иисус Христос умива нозете на учениците Си, установява тайнството Евхаристията, молитвата в Гетсиманската градина и залавянето на Иисус Христос (Мат. 26:17-57).

Богослужение – сутринта – Утрения, Велик маслосвет, Вечерня и Василиева литургия; **вечерта** – Последование на 12-те евангелия (т. е. четат се 12 откъса от Евангелието, припомнящи страданията Христови).

След прочитането на 5-ото евангелие се изнася от св. олтар Разпятието и се поставя в средата на храма за поклонение.

Богослужбен текст – Вместо Херувимската песен се пее: На Твоята тайна вечеря за участник ме приеми днес, Сине Божий; защото няма да издам на враговете Ти тайната, нито целува ще Ти дам като Юда, но като разбойника Те изповядам: спомни си за мене, Господи, кога дойдеши в царството Си.

ВЕЛИКА СЪБОТА

Евангелско събитие – След кръстната Си смърт Христос свързва с душата и Божеството Си в ада, още докато тялото Му било в гроба, за да благовести спасение и там. Извел от ада в небесното царство всички старозаветни праведници.

Богослужение – сутринта – Вечерня и Василиева литургия.

След апостолското четиво на литургията се променя обстановката в храма: одеждите на свещенослужителите и облачението на храма се променят в светли цветове в знак на радост от Възкресението.

Богослужбен текст – Вместо Херувимската песен на литургията се пее:

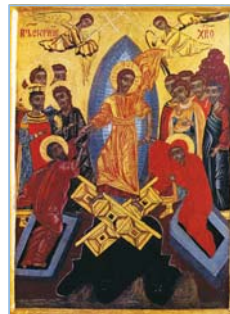
Да замълчи всяка плът човешка и да застине със страх и трепет и нищо земно да не мисли. Защото Царят на царуващите и Господ на господаруващите иде да бъде заклан и да даде Себе Си за храна на явращите. И пред Него вървят ангелските ликове с всички Начала и Власти, многооките Херувими и шестокрилите Серафими, които закриват лица и паят песента: Алулуя, алулуя, алулуя!

ВЪЗКРЕСЕНИЕ ХРИСТОВО

Богослужение – Извършва се Пасхална полунощница, Пасхална утрения и Златоустова литургия. В 24 ч. в събота срещу неделя чрез евангелското четиво се възвестява Христовото Възкресение и свещеникът поздравява миряните с: „Христос възкресе!“

Богослужбен текст – Ирмос, гл. 1.

Ден на Възкресение е, нека, люде, да сияем: Пасха е, Господня Пасха! Защото от смърт към живот и от земята към небето Христос Бог преведе нас, които неем тържествена песен.

ПРОДЪЛЖАВА АБОНИРАНЕТО ЗА 2015 г.

„Църковен вестник“

1 година 30,00 лв.
6 месеца 15,00 лв.
3 месеца 7,50 лв.
ед. цена 0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1000
ул. „Оборище“ № 4
тел. 980-30-16, центр. 987-56-11/245,
e-mail: sinizdat@gmail.com

Отговорен редактор на броя:
Александра Карамихалева

Материали се приемат в електронен формат.

Сумите за абонамент да се изпращат по банкова сметка или с пощенски запис на името на Танка Тончева Христова, като се изписват точният адрес и пощенският код на абоната!

Банкова сметка на Синодално издателство на БПЦ:
УниКредит Булбанк – София, ул. „Алабин“ № 58
IBAN BG97UNCN96601018147018, BIC код: UNCRBGSF

„Църковен вестник“ съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.